

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter et
mesecno po pošti D 18—
semstro D 28—, dostavljeno
D 19—, na izkaznice D
inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABOR"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

poštšina plačana v gotovini.

Knjižnica liceja
Ljubljana

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje.
Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.757.

Ne naročila brez denarja se ne
spara. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, petek 4. aprila 1924.

Številka: 78.

Organizacijam JDS v Sloveniji! Vsem demokratskim somišljenikom!

Načelniki JDS za mariborsko in ljubljansko oblast sta se zbrali 31. marca tl. v Ljubljani na skupno plenarno posvetovanje, kjer je prišlo po izčrpnem poročilu in debati do enodušnih sklepov, o kojih je izdan sledeči

KOMUNIKE.

ki se priobči vsem organizacijam JDS v Sloveniji:

Volitve 18. marca 1923, ki so se vodile v znamenju koncentrične borbe proti demokratom,

so prinesle separatistom znaten uspeh. Kot naravno posledico tega dejstva je bilo pričakovati, da pride do koalicije onih strank, ki so prinesle ustavo. Proti separatističnemu navalu je bilo treba združiti vse sile, da se prevede ustava, da se uredi državna administracija, organizirajo samouprave in da se izenači zakonodavstvo ter bremena in dolžnosti v državi. V pozitivnem skupnem delu za konsolidacijo razmer v državi je bila najučinkovitejša garancija proti razdiralnim namenom ojačenih separatistov.

Tako formacija pa je preprečila akcijo separatističnih strank, kojih celi koncept obstoji v tem,

da se čim bolj razvoje ustavoverne stranke.

Zato je federalistični blok izsilil lani homogeni radikalni režim, da zaplete demokrate v neizprosni boj. Ko se mu je to posrečilo in je medsebojno sovrastvo državotvornih strank se zdelo dovolj razpaljeno, je blok se približal demokratom, da jih kompromitira in si z njihovo pomočjo ustvari svobodo nadaljne akcije.

Naravno je, da smo vsi demokrati, videč da homogeni režim ne more zadovoljivo zagotoviti provedbo ustave in drugih za gospodarsko konsolidacijo potrebnih ukrepov, podpirali vsak korak, ki je vodil k premembi. Vrh tega smo odobraval vsak trud, da se dovede do slej odsotne poslance iz Hrvatske v Narodno skupščino. Vneti za provedbo najširših samouprav in za popolno dekoncentracijo državne uprave smo se energično udeleževali borbe proti režimu. Niti za hip pa se nismo pri tem izneverili osnovni ideji našega programa, ki

v integralnem ujedinjenju našega naroda

vidi edino rešitev našega življenjskega problema. S to idejo stoji in pada demokratska stranka. Vsak kompromis na njen račun je udarec proti eksistenčni pravici DS. Zato sta strankin kongres 1. 1921 in Glavni odbor 1. 1922 zabranila sodelovanje, odnosno koalicije s strankami, ki ne priznavajo državnega in narodnega edinstva. Ta merodajna sklepa vrhovnih strankinih instanc sta ostala nepreklicna in tudi nista mogla biti preklicana.

Ko je z odstopom homogene radikalne vlade nastala

nova politična situacija,

so se g. Davidović in njegovi ožji tovarisi odločili za koalicijo s federalisti, so pristali na to, da prevzamejo vladno, ki bi bila odvisna od milosti emigranta Stjepana Radića, ki je v istem trenutku na Dunaju izjavljal, da od svojega separatističnega, republikanskega programa ne popusti niti za las, ki je poudarjal, da je prisega zvestobe kralju, narodu in državi, položena od njegovih pristavev v narodni skupščini, le taktična poteza in ki vsemu svetu naznanja, da ne odneha, dokler ne zruši Jugoslavije. Ali naj jugoslovanski demokrati poma-

gajo izročiti temu in takemu Radiću državno moč, da bo v bodoče še svobodnejše mogel razviti svoje razdiralno delo? Ali smejo jugoslovanski demokrati pripeljati na državno krmilo klerikalce, ki so ostali nepomirljivi nasprotniki nacionalne in napredne misli in ki so službeno napovedovali, da pomenja vlada opozicijskega bloka federalistično revizijo ustave?

Poskušali smo dobiti od vodstva demokratskega kluba jasne informacije. To nam ni uspelo. Doseči tudi nismo mogli razčiščenje pred edino kompetentnim forumom, glavnim odborom stranke. Predsedništvo stranke ni sklicalo glavnega odbora že od oktobra 1922 in tudi tokrat je naša pismena zahteva ostala neizpolnjena. Medtem ko so ostale stranke opozicijskega bloka prepustile končne odločitve svojim vrhovnim izvrševalnim organom, je predsedništvo demokrat, kluba postopalo po lastnem predurku in o najvažnejših vprašanjih tičočih se celokupne stranke je odločal neki »ožji odbor«, ki po statutu stranke v to sploh ni upravičen. Vse te okoliščine so atmosfero nepoverenja le še poslabšale.

Šele sedaj smo izvedeli, da glavni namen bloka in glavni pogoj sporazuma tega bloka ni pozitivno delo na podlagi ustave, ampak le

da dobi v roke vodstvo volitev.

V vladi bloka bi ne odločevale demokratske ideje, ona bi bila povsem odvisna od federalistov. Narod, zlasti v krajih, kjer se neposredno bije boj s separatizmom, je že v resnih dvomih nad federalističnimi gesli. Ako pa bi videl

državno moč v rokah federalistov,

bi prišli državnemu edinstvu verni elementi v obupen položaj, da so za to svoje vernost izpostavljali terorju in persekucijam. Široke mase bi tega stanja ne mogle razumeti drugače, nego da je edinstvena država že obupala sama nad seboj. Ugled njene moči bi iznova padel. Volitve pod režimom, odvisnim od Radićeve milosti in od podpore klerikalcev, bi pomenile poslabšano stanje iz leta 1923, bile bi le etapa v federalizmu, ki po našem prepričanju pomeni razpad Jugoslavije sploh in politično ter gospodarsko smrt Slovenije posebej.

Za nas je v tem hipu bilo stavljeno vprašanje, ali hočemo biti pomočniki za režim, ki ex offio štiti in forsira separatistični nastop v volitve. Ali hočemo prevzeti historično odgovornost, da smo sodelovali pri potu po strniini navzdol, o koji znamo, kje začenja, a ne znamo, je li ne završi na ruševinah naše mlade svobode? Naš demokratski program nas gotovo ne veže na vsako težko današnje ustave, ki je delo kompromisa, toda on nam absolutno brani, da se spuščamo v poskuse, katerih končni, povrh še odkrito priznani cilj je revizija državnega in narodnega edinstva! In akoravno nam je z ozirom na strankino disciplino težko, vendar nam gre zvestoba do strankinega programa, v katerem vidimo utelešen interes naroda in države, nad vse; zavedajoč se trdne opore v zgoraj omenjenih sklepih najvišjih instanc DS smatramo da ravnamo prav, ako

nočemo biti pripraga za separatistični triumf.

Zato odobravamo odločitev g. Svetozara Pribičevića in njegovih tovarisev, ki so ostali zvesti programu stranke ter ustanovili Samostojni demokratski klub.

Za nas kot tradicionalne branitelje napredne misli in jugoslovanskega nacionalizma na zapadni granici države je

Skupščina bo odgodena čez Veliko noč.

Jovanović pri Pašiću.

BEOGRAD, 3. aprila. Danes predpoldan se v verifikacijskem odboru pridno dela na izdelanju poročil majoritete in minoritete za verifikacijo Radićevih mandatov. Celotno delo bo v nekaj dnevih končano, tako, da se bodo poročila prihodnji terek ali sredo predložila plenumu. Medtem se je izvedelo, da predvelikonočnimi prazniki ne bo več sklicana nobena seja skupščine. V nedelje dne 6. tm. začno namreč prazniki Ramarana, tekom katerih obhajajo tudi katoličani in pravoslavni Veliko noč. Iz

tega razloga pripravlja vlada odgoditev skupščine in poslanci radikalnega kluba so baje že dobili sporočilo, da lahko odpotujejo domov. Tekom današnjega dneva se bo tudi ostalim klubom sporočilo o odgoditvi parlamenta.

BEOGRAD, 3. aprila. Skupščinski predsednik Jvanović je bil danes dopoldne pri min. preds. Pašiću. Sestanek je bil v zvezi z raznimi strankarskimi kombinacijami. Možnost za to, se hoče ustvariti z odgoditvijo skupščine, da tako vse stranke pridobe čas za pogajanja.

Nov senzacionalni preokret v situaciji? Poskus z delovno vlado g. Davidovića, nato volilna vlada g. Pašića.

BEOGRAD, 3. aprila (Izv.) V zvezi z verifikacijo radićevskih mandatov in s tem združeno spremembo številčne moči med vladnimi in opozicijskimi skupinami se pričakuje v političnih krogih že v prihodnjih dneh senzacionalni preokret celokupne politične situacije. Po zatrdila iz opozicijskih krogov prevladuje v dvornih krogih mnenje, da za enkrat zasedanja skupščine se ne bo moglo zaključiti, kakor to misli vlada, temveč da bo še prej potrebna sprememba vlade same.

Opozicijski blok računa z vso gotovostjo, da bo imenovana delovna vlada z Ljubo Davidovićem na čelu. Iz tega vzroka so tudi zemljoradniki (Jovanicevo krilo) preložili objavo svojega

volilnega proglaša, ki bi bil imel iziti v današnjih »Novostih«. Tudi v vladni koaliciji je mnogo odličnih politikov, ki zastopajo mnenje, da bi bilo boljše, če pred novimi volitvami napraviti poskus z delovno vlado g. Davidovića. Voditelji HRSS izjavljajo, da bo njihova stranka brezpogojno podpirala vladno g. Davidovića ter pričakujejo, da bo takoj po imenovanju nove vlade prišel v Beograd tudi Radić, nakar se bodo odnošali med opozicijskim blokom in HRSS še bolj poglobili.

Če pa se bo izkazalo, da Davidovićevo vlada v narodni skupščini ne bo imela zadostne opore, bodisi vsled morebitnih mih g. Radića ali nesoglasja v bloku, bo narodna skupščina razpuščena in volilna vlada ponovno poverjena g. Pašiću.

V Davidovičevem klubu ni soglasja.

Del kluba za obrambo strankine enotnosti.

BEOGRAD, 3. april. Danes dopoldne je imel sejo Davidovičev klub. Razpravljal je o proklamaciji kluba na narod povodom izključenja nekaterih poslancev iz stranke.

BEOGRAD, 3. aprila. Kakor znano, ni bilo v Davidovičevem klubu pri sklepu o izključitvi samostalnega demokratskega kluba iz stranke edinstvi. Proti je bil zlasti posl. Kosta Timotijević. O njegovem stališču prinaša današnje »Vreme« sledeča pojasnila: Posl. Timotijević je znan pristaš Svetozarja Pribičevića in le zaradi svojega posebnega stališča kot južnosrbski poslanec se ni priklju-

čil svojemu prijatelju; ni pa spremenil svojega stališča in je slejkoprej pripadnik onega krila, ki stoji na stališču, da je treba smatrati Pribičevićovo skupino kot krilo demokratske stranke. Razkol v klubu se ne sme po njegovem naziranju zanesti v stranko in med volilce. Tem bolj čudno je bilo, da je glavni odbor (?) stranke volil Timotijevića v akcijski odbor, ki ima nalogo, voditi proti Pribičeviću volilno kampanjo. Povdariti pa treba, da je bil Timotijević izvoljen v ta odbor brez svoje vednosti. Poslanec Timotijević je, kakor pravi »Vreme«, včeraj poslal glavnemu odboru pismo, v katerem odklanja izvolitev.

KONFERENCA ŠEFOV OPOZICIJE.

BEOGRAD, 3. aprila. Danes dopoldne so se sestali šefi opozicijskih klubov h konferenci.

MORGAN PODPRE TUDI BELGIJSKI FRANK.

PARIZ, 3. aprila. Po poročilu »New York Herald« je v Wallstreetu nastala govorica, da dobi Belgija od Morgana isto pomoč kakor Francija. Posledica te vesti je, da je čez noč poskočila vrednost belgijskega franka za celih 28 točk. V Bruslju se je sklenilo, da se stabilizira frank in ta sklep se je v Wallstreetu razlagal kakor prošnja za kredit. Čeprav se še ni številčno ugotovila vsota posojila, vendar se zdi, da bo zadostovalo 50 milijonov frankov.

BORZA.

CURIH, 3. aprila. (Predborza). Pariz 33.70, Beograd 7.5, London 24.61, Praga 17, Milan 25.20, Newyork 5.72, Dunaj 0.0080 tri osminke.

ZAGREB, 3. aprila. (Sklepni tečaj). Pariz 473.30—478.30, Švica 14.14—14.24, London 348.50—351.50, Dunaj 0.1140 do 0.1160, Praga 239.80—242.80, Milan 3.55 do 3.58, Newyork 80.30—81.30.

BEOGRAD. Devize, Pariz 474—477, Švica 1417.50—1418.50, London 349.50—349.75, Dunaj 0.1150—0.1158, Praga 240.50—242, Newyork 8135—8140, Budimpešta 0.10—0.11, Sofija 59—60, Valute: Dunaj 0.1160, belg. levi 57, it. lire 257, fran. fr. 472.

vrnutega bilo velike važnosti, da bi vladna opozicijskega bloka

dovedla na krmilo klerikalni režim v Sloveniji.

Glasilo SLS nam je to čisto službeno in brez ovinkov povedalo s pretnjo, da je sedaj prišel

moment za uničenje naprednjakov v Sloveniji.

To bi bilo tudi za krepko se razvijajočo državno in nacionalno idejo v naših krajih poraz, ki bi jo vrgel nazaj na mnogo leta. Garancij, da se to prepreči, nam nihče ni nudil in dasi se nam je poprej obetalo, da se nas pozove in čuje, smo stali pred usodno odločitvijo, ne da bi se nas bilo zaslislalo. Razna dejstva so nas utrdila v prepričanju, da je sporazum s klerikalci napravljen po velikem delu tudi na račun bitnih nacionalnih in naprednih interesov v Sloveniji. Mi in naši zvesti sobojevniki onkraj Sotle bi bili brez dvoma izročeni na milost in nemilost separatistom!

Naša odločitev je olajšana z radostnim zadoščenjem, da je

zlemjeno nemško izsiljevanje, ki je že pretilo, da razvname opasen boj zlasti v severni Sloveniji.

Vemo, da naše glavno delo prične šele po novi volilni odločitvi, a zaupanje imamo, da bo že na podlagi obstoječih zakonov mogoče vsaj nekaj pomagati državnemu nameščenstvu, invalidom, železničarjem ter olajšati gospodarske težave kmeta, obrtnika in delavca. Zagotovljena je krepka kontrola, ki more marsikatero škodo preprečiti.

Mi s tem pred vsem narodom pribijamo usodne pogrške, ki jih je zakrivila večina parlamentarne delegacije Slovenije, sestojča iz 21 klerikalcev, dveh radičevcev in 1 Nemca: Mesto za kruh in red, se je borila

za meglene državnopravne fantazije in s tem pomagala ubiti prvo po ustavi izvoljeno jugoslovensko zastopstvo.

Vprašati hočemo narod ob novi volilni odločitvi, ali želi še naprej

bratomorno državnopravno gojilo,

ali pa morda ne uvideva, da nam treba predvsem pozitivnega gospodarskega dela, na podlagi jugoslovanske ideje v teoriji in praksi, zlasti pa v Sloveniji, kjer potrebujemo mesto plemenskega hujškanja mnogo dela in pomoči, da naša ožja domovina do skrajnosti razvije svoje gospodarske sile, kar bo v korist celokupnosti.

Zvesti smo in ostanemo svojim demokratskim načelom, zlasti tudi našim pogledom na gospodarska in socialna vprašanja, našim nazorom glede potrebe široke samonprave in dekoncentracije državne uprave.

Verni smo in ostanemo svoji jugoslovenski ideologiji.

Ker pa nečemo, da bi historična in morda za desetletja usodna odločitev na bližnji volitvi po naši soodgovornosti stala pod utisom, da celo iz vrhovne državne uprave oficijelno veje separatistični, federalistični duh in teror, zato smo se odločili izreči s tem popolno zaupanje gospodu Svetozaru Pribičeviću in ostalim njegovim tovarišem v Samostojnem Demokratskem Klubu, zlasti našemu tovarišu g. Josipu Reischerju ter še posebej poudarjamo svoje prepričanje, da le tem potem moremo pripomoči do zmage idejam naše Demokratske stranke.

Politične vesti.

* Principi in taktika v volilnem boju za občine. Zadnja »Volksstimme« se je z ozirom na bližajočo se obč. volitve zlasti z ozirom na Maribor — na dolgo in široko razpisala o principih in taktiki naših mariborskih socialistov. Članek pravzaprav ni drugega nego jezenijada nad tem, da je odklenkalo gospodarstvu socialistov na magistratu, ki so pred tremi leti slikali volilec na steno nebesa, pa jih niso mogli pričarati vkljub vsem coprnijam. Razpravljajo vprašanje koalicije socialistov s kako drugo skupino in pridejo do zaključka, da se ne morejo v volilnem boju nasloniti na nobeno nacionalno skupino. Vzamejo to na znanje, ker so se pojavljala zadnji čas čudna znamenja in so krožile čudne govorice o koaliciji socialistov z Nemci. Da pojdejo socialisti v boj za de-

mokratskejši občinski volilni red, mi le pozdravljamo, zakaj tudi naša zahteva je, da se čim prej za celo državo sprejme nov, na demokratskih principih sloveči občinski volilni zakon.

* Radi skrahiranje politike dr. Korošca je vsa divja tudi častita »Straža«, pa ne morda na dr. Korošca, ampak na nas demokrate. Vsa je iz sebe in v svoji stari šnopsarski maniri je začela zopet otepati krog sebe z najgršimi klanfarskimi psovkanji na demokrate, ki jih obmetava z goljufi, zločinci in podobnimi ljubeznjivostmi. Mi pa pravimo: čim bolj se »Straža« jezi, tem bolj nas utrjuje v prepričanju, da je naša politika na pravi poti. Še v sanjah nam ne pade v glavo, da bi se radi »Stražinih« psovkarburjalij, če naprej, gospodje!

* Dalmacija za politiko Svetozara Pribičevića. Izvršilni odbor JDS v Splitu je v seji 1. tm. razpravljala o orientaciji povodom nove situacije. Odobril se je korak Pribičevića in tovarišev kot koristen in kot edini izhod iz situacije. Sklicani bodo delegati iz vse oblasti.

* Državni proračun za l. 1924-25 je bil dne 2. tm. od kralja sankcioniran.

* 61 Radičevskih mandatov verificiranih. V seji verificacijskega odbora dne 2. tm. je bilo verificiranih zopet 27 Radičevskih mandatov. Zavsemi je torej doslej verificiranih 61 mandatov Radičevih poslancev.

* Voditelji SKS se pogajajo z Radičem? »Jutro« ve poročati, da je bil pri Radiću na Dunju odposlanec SKS g. Dobnik v svrhu pogajanj za skupni nastop pri prihodnjih volitvah. Radić je za enkrat odklonil. Prinašamo začasno brez komentarja?

* Radičeve izjave v »Morningpostu« ne obstoje in so falzifikat, tako so zadnje dni vpili hrvaški blokaši in slovenski klerikalni listi. Na laž jih je postavil sedaj Radić sam v svojem »Slobodnem domu«, kjer pravi, da je res bil pri njem tudi dopisnik »Morningposta«, ki mu je Radić izjavil, da prihod poslancev HRSS je ne pomeni priznanja vidovdanske ustave. Res je, da je dopisnik »Morningposta« šel dalje in pisal svojemu listu, da Radićevci še vedno ne priznavajo jugoslovanske države de jure. Zakaj pa ne pove obenem točno, kaj je rekel dopisniku »Morningposta«? Zakaj izrecno ne dementira svoje izjave o nepriznanju države de jure?

* Sestava nove vlade v Jugoslaviji je vzbudila v rimskih političnih krogih utis, da nova vlada pomeni pojačanje notranje strukture v Jugoslaviji. Zlasti se povdarja, da se ne bodo zavlekla pogajanja za trgovinsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo. Po kratkem zastoju so se vršile te dni že zopet seje in so se ugotovile smernice za nadaljno delo.

* Rško-rumunska pogajanja so bila 2. tm. brez uspeha zaključena, ker je zastopnik Rusije vztrajal na stališču, da ne more priznati Besarabije kot trajno posest kraljevine Rumunije in je zahteval plebiscit, kar pa so rumunski delegati odklonili.

VELIKA MANIFESTACIJSKA SLAVNOST V GUŠTANJU.

Povodom 5. obletnice osvoboditve Mežiške doline se bo vršila dne 29. maja tl. v Guštanju velika manifestacijska slavnost in se bo ob tej priliki odkril padlemu junaku poročniku Malgažu spomenik, ki so mu ga iz hvaležnosti postavili hvaležni guštanski Slovenci s pomočjo nabranih prispevkov. Ta manifestacija, pri kateri morajo sodelovati vsi sloji brez razlike političnega prepričanja, bo morala našim koroškim bratom onkraj meje pokazati, da jih mi svobodni državljani nismo pozabili, pač pa da se naše vrste strnjajo v mogočne falange, ki bodo svojčas poplavlile gosposvetsko polje. Naša sloga in enodušnost morata dvigniti narodni ponos in zavednost zasužnjenim bartom preko meje. Mi, svobodni državljani, položimo pa nove zakletve za novo delo za svojo lepo domovino. Vse narodne organizacije in korporacije so zagotovile polnoštevilno sodelovanje. Vse pa naj vsaj do 5. maja tl. sporočijo, ali se udeležijo slavnosti in v kakem številu, ker bomo preskrbeli polovično vožnjo, po potrebi tudi posebne vlake in prehrano.

Odbor za Malgažev spomenik v Guštanju

Dnevna kronika.

— Smrt dveh vrlih demokratov. V Macincu v Medjimurju je umrl 36. m. m. posestnik in gostilničar Luka Bratko-
vič, od svoje mladosti navdušen Jugosloven, pod najhujšimi madžarskimi pritiskom neomajen narodnjak, ki je do svoje smrti ostal zvest načelom demokratske stranke. — IV. Varaždinu pa je te dni umrl ravnatelj pomožnih uradov županijske oblasti Janko Borič, star 62 let. Izza mladih let pristaj hrvatsko-srbske koalicije je po osvobojenju takoj vsopil v vrste Demokratske stranke, ki ji je ostal kot skala zvest. Ko se mu je za časa blokaške vlade očitalo njegovo prepričanje, je brez oklevanja odvrnil: »Ponosim se, da sam demokrata, a takao ču i ostati!« — Blag spomin obema!

— Škrlatica v Hoča. Mestni fizikat v Mariboru razglša, da je čistim otrokom iz Hoč zopet dovoljen obisk mariborskih šol, ki morejo dokazati, da se sedaj ali v zadnjih šestih tednih v hiši ali v sosesčini, kjer stanujejo, ni pojavil noben slučaj škrlatice. Potrdilo se dobi pri okrajnem glavarstvu Maribor, nakar izda mestni fizikat dovoljenje za obiskovanje šole.

— Razpust društva. Veliki župan mariborski je razpustil krajevno organizacijo »Kmetsko-delavske zveze« v Rušah, ker že več let ne deluje in radi nezadostnega števila članov nima pogojev za pravi obstoj.

— Poplave v Banatu. Vsled dolgotrajnega pomladanskega deževja je nastala v Banatu velika poplava. Reke so narasle ter poplavlile vso pokrajino. Zlasti hudo so prizadeti kraji okoli Čoke in Vrbanca, kjer je več tisoč orolov polja pod vodo. Ako voda kmalu ne odteče, bo uničena vsa zimska setev. Škoda je že sedaj ogromna.

— Nenavaden vzrok samomora. V Subotici je izvršila samomor 73-letna starka Milena Jakšič. Že pred leti ji je umrl mož, otroci so se poženili v tujino in starka je bila na svojem malem posestvu sama. Često je tožila znanca, da se čuti silno osamelo in da bi najraje umrla. Te dni je res spila nek strup. Našli so jo v brezupnem stanju. Pred smrtjo je še izjavila, da je izvršila samomor, ker se je čutila preveč zapuščenost.

— Po nedolžnem obsojen na 20 let ječe. Ljansko leto je sodišče v Velikem Bečkercu obsodilo Črnogorca Vasu Kapetanovića na 20 let ječe, ker je bil osumljen, da je umoril in oropal nekega bogatega trgovca, ki se je pred kratkim vrnil iz Amerike. Zaman je dokazoval svojo nedolžnost. Vse okolščine so govorile zoper njega, tako, da je bil po dolgotrajni razpravi končno obsojen na smrt in pozneje je pomiloščen. Te dni pa so oblasti aretirale Čaruginega razbojnika Marinko Perića. Ta je pri zaslišanju priznal več zločinov, med drugimi tudi umor bogatega Amerikanca. Na podlagi te njegove izpovedi je bil Kapetanović seveda takoj izpuščen. Razbojnik je obžaloval, da je moral Kapetanović mesto njega po nedolžnem trpeti, ter je hitel zatrijevati, da ni vedel, da je bil kdo radi tega umora obsojen. Da ni bil Perić slučajno aretiran, bi bil moral nedolžni Kapetanović obsojen celih 20 let in še vedno bi v očeh ljudi ostal morilec.

— Izlet v Dubrovnik, Krf in Atene. Društvo za promet stranaca v Zagrebu priredi v času od 28. maja do 11. junija tl. II. društveni izlet z našim najeleganterjšim parnikom »Karadjordje« iz Sušaka v Dubrovnik, Krf, okrog Peloponeza v Atene in nazaj. Kakor čujemo se bo tudi iz Slovenije udeležilo več izletnikov tega potovanja. Vsa podrobna pojasnila in cene daje Tourist Office v Ljubljani, Aleksandrova c. 3.

— Nazadovanje prebivalstva na Reki. Odkar vlada na Reki italijansko gospodarstvo, se število prebivalstva rapidno zmanjšuje. Ob prevratu je štela Reka še preko 60.000 duš, a sedaj komaj nekaj čez 40.000. Isto trdijo tudi fašistovski listi, ko pravijo, da za 1000 prebivalcev zadostuje 1 gostilna. Torej bi smelo biti na Reki samo 40 gostiln.

Pristopajte k CMD!

PLANINSKI DAN V MOZIRJU.

Mozirje, 1. aprila.

V nedeljo dne 30. marca se je vršil v Mozirju v dvorani Hotela Frane Goltnik planinski dan. Udeležilo se ga je čez 500 ljudi, navzoči so bili večinoma posestniki iz planin. Ob 11. uri je sklicatelj g. glavar dr. Spiller-Muys s pozdravnimi nagovorom otvoril zborovanje kot »Prvi planinski dan«. Zborovanje sta pozdravila še g. Matija Goričar kot trški župan in g. dr. Jože Goričar kot zastopnik okrajnega odbora. Potem je poročal g. glavar dr. Spiller-Muys o dosedanjem delovanju za izboljšanje planinskih pašnikov in je v svojem govoru podal sledečo statistiko:

Leta 1923 je izpaslo na naših planinah 3441 krav, 1675 volov, 4693 juncev in junic, 1128 telet, 503 konji, 6582 ovac, 1639 koz, skupno 19.661 glav živine. Skozi pašno dobo bi potrebovala ta živina za svojo prehrano 88.875 mq sena. (1 mq sena stane 500 K.). Skupna vrednost planinske paše znaša torej 11.109.375 D ali 44.437.800 K. Kapitaliziran po 4% da ta osnovni kapital, ki ga imamo v naših planinah, vsekakor ogromno vsoto 277.725.000 D ali 1 milijardo 110.900.000 K. Pri vsem tem je upoštevati, da so naše planine še jako zanemarijene. Izmed 157 planin je v Sloveniji izboljšanih samo 27 tj. 17%. Iz te statistike se razvidi ogromna vrednost naših planin za živinorejo. Tekom zborovanja se je nadalje razmotrivalo o raznih izboljševanjih planinskih pašnikov, gornjegrajskega, slovenjegrajskega in konjskega okraja. Razmotrivanja so bila stvarna. Nato se je razvila jako živahna debata o tem, kako pridobiti pašnike veleposestev, zlasti ljubljanskega škofa v gornjegrajskem okraju za izkoriščanje kmetiskim živinorejcem. V to svrhu so dali navodila g. glavar dr. Spiller-Muys, dr. Štefančič in dr. Ružička, šumarski svetnik v Ljubljani. Navedeni gospodje so dali živinorejcem navodila, kako si naj legalnim putem preskrbe pravico, da pridobijo pašnike za svoje izkoriščanje. Zelo živahno je posegala v debato večina navzočih živinorejcev. Sklenili so, da hočejo takoj pričeti z melioracijo pašnikov na lastne stroške, ne da bi čakali na državno podporo. S pozivom na plodono delo na planinskih pašnikih je zaključil g. dr. Spiller-Muys ob 2. uri pop. planinski dan, ki se je izvenredno dobro obnesel.

Primorske vesti.

Spopad med fašisti in Slovenci v Gorici. Fašisti so priredili v Ajdovščini v ponedeljek shod. Pri povratku fašistovskih agitatorjev in govornikov v Gorico je prišlo med tamošnjimi Slovenci in fašisti do krvavega spopada. Fašisti so grdili in izživali Slovence, ki so na to reagirali. Fašisti so seveda imeli takoj pripravljeno orožje ter so začeli streljati na Slovence, izmed katerih so dva smrtnonevarno ranili. Oddelek karabinerjev je napravil red ter seveda aretiral več — Slovencev.

Naročajte 'Jadransko Stražo!' Razno.

Sanatorij za »ljubezenske bolnike«. Sanatorij za ljudi, ki so bolni na ljubezni, je osnovala v Newyorku bivša žena pesnika Maurice Maeterlincka, Gertrude Leblanc. V svoji »ljubezenski kliniki« sprejema gospodična Leblanc obiske in daje ljubezenskim bolnikom dobre nasvete iz svoje bogate življenske izkušnje. Razventega prireja tudi javna predavanja in je na enem od teh predavanj izjavila, da človek lahko ljubi, kolikorkrat želi, ali pri tem ne sme nikdar pozabiti na svojo lastno osebnost. Ljubezen ni nič večnega in človek mora na posled nekaj imeti, na kar se lahko upre, ko prestane ljubezen. Ako človek ljubi, je zelo zdravo, če se zanima tudi za šport. Skupna vzgoja obeh spolov bi kmalu pomedla s tkz. večno ljubeznijo. Romantična doba »velike ljubezni« je nehala in to je dobro vsled tega, ker se tako ljubezen vedno spremljale ljubo-sumnost in raznovrstne muke, ki so sto in sto let mučile človeštvo.

Shodi in sestanki

v nedeljo 6. aprila:

1. Pri Sv. Barbari v Slov. gor. ob 8. uri pri Jak. Kramarju pol. gospodarski shod;
2. v Zgor. Dupleku ob 3. uri pop. pri R. Partljiču zaupni sestanek;
3. v št. Jurju ob 1. ž. ob 1/9. uri pri Klanjšekju javni shod;
4. v Slivnici pri Celju ob 9. uri pri M. Žurmanu javni shod;
5. na Ptujski Gori ob 8. uri dop. pri Klemenčiču javni shod;
6. v Osluševcih pri Vel. Nedelji ob 3. uri pop. pri Ferd. Korparju javni shod;
6. v Osluševcih pri Vel. Nedelji ob 3. uri pop. pri Ferd. Korparju javni shod;
7. v Dravogradu ob 9. uri dop. v hotelu pri pošti javni shod;
8. v Vuhredu ob 12. uri pri Leermu javni shod;
9. v Zgor. Višingju ob 3. uri pop. pri Fr. Pogorevciku javni shod;
10. v Rdečem bregu ob 10. uri dop. pri H. Vollmeierju javni shod;
11. Pod Velko ob 4. uri pop. pri Griglu javni shod;
12. v Framu ob 1/9. uri pri Špuraju javni shod;
13. v Krčevini pri Mariboru ob 10. uri dop. pri Treh ribnikih zaupni sestanek;
14. v Trbenjah ob 1/11. uri dop. pri Brajniku javni shod;
15. na Muti ob 5. uri pop. pri mostnarju zaupni sestanek.

Mariborske vesti.

Maribor, 3. aprila 1924.

m P. n. trafikante prosimo, da nam vrnejo neprodane številke »Tabora« najkasneje do 10. vsacega meseca. Uprava »Tabora«.

—□—

m Glasbeno-zgodovinska Beseda. Opozorjamo, da se vrši jutri zvečer ob 20. uri v slavnostni dvorani drž. moškega učiteljskega glasbeno-zgodovinskega Beseda, o kateri smo že sporočili obširneje. — Vstopnina je prostovoljna.

m Brankova proslava v soboto vzbujala, kakor smo že sporočili, mnogo zanimanja. Program je tako pester in zanimiv, da bo zadovoljil slehernega gosta. Po koncertnem in predavalnem sporedu se bo lahko mladina zavrtela brez sporeda in v najveselejšem razpoloženju. Članstvo Sokola in Čitalnice naj še zadnja dva dni poagitrira med svojimi znanci za kar najštevilnejšo udeležbo. Vstopnina za osebo 10 D, za dijače in vojaške 5 Din.

m Ne v Celju, temveč v Mariboru priredi Ljudska univzva predavanja o moderni umetnosti. V večerajšnji številki je tozadevna notica pomotoma zašla med Celjske vesti. V tej notici smo podali pojasnilo o značaju in pomenu predavanja akad. slikarja g. Fr. Stiplovskega o moderni umetnosti in opozarjamo le še na to, da bo predavatelj v prvem predavanju obrtjal razvoj impresionizma, njegove stadije in prve predhodnike novega razvoja. S skioptičnim aparatom bo pokazal 30 slik. Predavanje bo v ponedeljek dne 7. tm. ob pol. 20. uri v mali kazinski dvorani.

m Petletnica prevzetja mariborskih šol od Nemcev je skromno, a tem prišrenejše proslavilo mariborsko učiteljsko. V torek dopoldne se je vršilo zborovanje učiteljskega društva z zanimivim predavanjem nadučitelja Hrena o šolskih razmerah v Prekmurju. Predsednik g. Tomažič je poročal o raznih stanovskih zadevah. Mariborsko učiteljsko se je ob tej priliki ponovno izreklo za delitev višje šolske oblasti na mariborsko in ljubljansko oblast. Popoldne se je vršil intimen prijateljski sestanek v gostilni Balon, pri katerem so vzbujali spomine na težavno delo v letu 1919, ko so morali pričeti poučevati ponemčeno deo. Sestanka se je udeležil tudi župan g. Grčar. Posebna deputacija učitelstva se je podala h generalu Majstru ter mu v imenu učiteljskega društva izročila čestitke k 50letnici.

m Občni zbor Ribarskega društva razveljavljen. Mariborski veliki župan je

razveljavil volitve odbora Ribarskega društva, ker se je izkazalo, da je bil občni zbor nepravilno sklican in zato sploh neveljaven. Nemško izzivanje v raznih nestrankarskih društvih se bo sčasoma vendarle primerno kvitiralo. Nemci so se zmotili, ko so se čutili pod okriljem vlade preveč varne! Tempora mutantur!...

m Občni zbor »Društva jugosl. drž. uslužbencev in vpokojencev« se je vršil preteklo nedeljo. Dasiiravno šteje društvo preko 1000 članov je bilo na občnem zboru prisotnih le okroglo 30. Odborniki bi bili radi oddali častna mesta sposobnejšim, pa žal ni bilo mogoče. Društvo nudi članom precej ugodnosti in vsled tega je število članov precej veliko. Člarnarina za leto 1924 znaša 2 Din, pristopnina pa 1 Din. Pobirali bi bodo zaupniki tekoni aprila, nakar bodo razdelili nove članske izkaznice. Po razdelitvi novih izkaznic izgubijo prejšnjo veljavo. Po občnem zboru društva se je vršil občni zbor »Samopomočje«, reg. pomožne blagajne. Blagajna je izplačala tekoni dveh let na posmrtninah okoli 12.000 Din. Kako malo kolegialnosti in kako malo smisla za organizacijo je med državnimi nameščenici, je razvidno iz tega, da šteje blagajna le okoli 600 članov. Izvzeti bi bilo le učiteljstvo vseh šol, ki je z malimi izjemami vključeno v celoti. Važni so za člane blagajne sledeči sklepi občnega zbora oziroma odbora: Vpokojeni plačajo posmrtnino v prodajalni »Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev« v predpoldanski urah od 10.—12. vsakega meseca gospodarju zadruge g. J. Ostruški. Kdor 14 dni po smrti ne plača posmrtnine na plača, se črta iz seznama članov. Uslužbenici, ki so že dovršili 50. leto, se sprejmejo od 1. maja 1924 naprej na novo le izjemoma.

m Vsem trgovcem na znanje. Trgovski gremij je založil v smislu sklepa svojega občnega zbora službene pogodbe za nameščenice, ter se vsi trgovci vabijo, da se teh tiskovin poslužijo in sklenejo pogodbe s svojimi nameščenici. Službene pogodbe so za vsakega šefa zelo važne, ker se izognejo s tem marsikateri tožbi in drugim neprilikam vsled površnih dogovorov pri sprejemu raznih nastavljenecov. Gremij ima tudi v zalogi še nekaj izvodov brošuric: »Pravice in dolžnosti članov cenilnih komisij za dohodnino«, ki vsebujejo zelo važna navodila ne le za člane cenilnih komisij, temveč za vsakega posameznega davkoplačevalca.

m Nabiralni dan Ljudske knjižnice se vrši po ulicah in od hiše do hiše prihodnjo soboto in nedeljo, dne 12. in 13. aprila. Z izkupičkom se bo nabavilo nekaj novega inventarja in izpolnile nabave novih knjig. V slučaju slabega vremena se vrši nabiralni dan po veliki noči.

m Tučci v Mariboru. V noči od 2. na 3. tm. je bilo prijavljenih v mariborski hotelih in prenočiščih 67 tučcev, od teh: v hotelu Meran 19, v Privat-hoteln 3, pri Zamoru 10, pri Halbwidlu 7, pri Grozdu 5, pri Črnem orlu 6, pri Holzknechtu 5, pri Zlatem konju 6, v Kosovem 3, pri Jokalyu 3.

m 80%-ni invalid, že več mesecev, radi sušice brez zasužka, s petero malimi otroci, ki so skoro nagi in morajo brez hrane v šolo, prosi usmilišna srca za podporo. Naslov v našem uredništvu. Darila sprejema tudi uredništvo »Tabora«.

m »Mariborski delavec« I. in H. Jetnik kupi uredništvo »Tabora«. Ponudbe z navedbo cene na uredništvo.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Petek, 4. aprila: »La Boheme«. Izven. Gostovanje ge. Debičke, članice dunajske državne opere.

Sobota, 5. aprila: »Umetniška kri«. Zadnjič v sezoni.

Nedelja, 6. aprila: »Divji lovec«. Ab. C Premijera.

m Dvorna operna pevka ga. Hedwika de Debička poje danes zvečer v našem gledališču v »Traviat« kot Violetta, katero partijo prištevajo k svojim najboljšim in se je tudi kritika ljubljanskih listov izrekla najlaskavejše o odlični umetnici. Glede sijajnega nastopa v »Traviat« posnemamo izmed enega ljubljanskih dnevnikov: »V »Traviat« se je ga. Debička, če je mogoče tako reči, sama prekosila. Z globoko, plemenito, naravno

igro in prekrasnim petjem je številni publiko segla na dno srca, oživela, z ognjem navdala pa je tudi soigralce tako, da je bila večerajšnja »Traviata« ena najboljših, kar sem jih slišal... — Jutri v petek nastopi svetovnoznana pevka v »Boheme«, kjer bo nastopila v vlogi Mimi. (Oba nastopa ge. Debičke bosta za Maribor gotovo izredno zanimiva, ter bosta nudila našemu občinstvu prvovrstni umetniški užitek. Vstopnice se lahko rezervirajo pri dnevni blagaji (telefon št. 282).

Sokolstvo.

m Jutri v petek ob 20. uri seja veseličnega odseka v Grajski kleti. Radi Radičevičeve proslave polnoštevilna udeležba obvezna.

m Sokolsko slavlje v Zagrebu. Kako nam javljajo iz Zagreba, ovogodišnji veliki sokolski dani, koji će se obdržavati u Zagrebu od 15. do 17. augusta o. g. biti će pravo sokolsko slavlje, dostojno onoga što doživljamo na več dotle uznapredovale, da se ovih dana pristupilo izradbi detaljnog programa, koji će biti dokora objavljen javnosti i Sokolstvu. Interes je za ovaj slet ne samo u sokolskim krugovima, već i van sokolskih krugova, koji se spremaju da u ove dane posjete Zagreb kako bi bili dionice velikog sokolskog i narodnog slavlja. Od stranih slavenskih uzvanika do sada se odazvalo bratsko čehoslovačko Sokolstvo, koje dolazi na slet u velikom broju, a šta više sa sobom dovodi i svoj naraštaj (dorost) do 500 na broju, koji će na sletištu izvesti skupinske alegorijske vježbe česko-jugoslovaniskog bratstva. Braća Čehoslovaci iza sleta upriličit će jedan oveli slet na Plitvička Jezera i Jadran. Kraj braće Čeha okupit će se i velik broj novo organizovanog ruskog Sokolstva, a velika je nada da će sudjelovati i ostali zastupnici slavenskog Sokolstva. Jedno od najtežih pitanja, a to je izgradnja sletišta riješeno je ovih dana. Sletskom odboru uspelo je da dobije u zakup veliko igralište kraj samog državnog kolodvora, dakle u centru grada, koje će se već narednog tjedna preudeliti u veliko sletišće sa svima zahtjevima najmodernije tehnike. Interes za sam slet tolik je da povukao na sebe pozornost čitave naša javnosti iz sviju krajeva države, pa se Sokolstvo već danas sprema da na sletu istupi onako kako se to dolikuje ovakvoj narodnoj organizaciji. Za nastambu i prehranu na sletu poskrbljeno je u punoj mjeri, pa se na pojedince ne će stavljati nikakove žrtve velike materijalne naravi. Jednako je i s pitanjem pogodno vožnje na železnici za sve posjetnike sleta, dok će vježbači imati naročiti popust. U sokolskim se redovima opet s osobitim zanimanjem gleda i na sama natjecanja koja bi po zamisli tehničkog vodstva sleta imala biti dostojan uvod u događajna međusletska natjecanja. Organizacioni odsjek sleta izradio je sve potrebne upitne arke, koji će se ovih dana razaslati po sveskupnom Sokolstvu, a svatko iz van sokolskih krugova, koji se za slet interesira bilo radi učestvovanja ili ostalog što je u vezi sa sletom neka se uvijek obraća na svoje najbliže sokolsko društvo ili na sletsku kancelariju Zagreb, Gundulićeva ul. br. 29, gdje se dobiju sve upute.

Orjuna.

Orjuna poziva vse svoje članstvo, da se v kar največjem številu udeleži proslave 100letnice rojstva Branka Radičevca, ki se vrši v soboto, dne 5. aprila 1924 ob 20. uri v Narodnem domu.

Orjuna Studenci. Članstvo se naznanja, da so uradne ure tajništva vsak ponedeljek in vsako sredo od 7.—8. ure zvečer v Čitalnici Narodni dom. Tam se dobe vse organizacijske informacije, sprejmejo prijave i. dr. — Naznanja se, da so članske izkaznice iz l. 1913 neveljavne. — Članstvo se naproša, da po možnosti v uradnih urah poravnata letošnjo člarnino, ker narašajo organizaciji s pobiranjem člarnarine od hiše do hiše nepotrebne sitnosti in stroški. — Oni člani, ki so na zadnji odborovi seji dobili dovoljenje nabave kroja, naj pridejo po potrebne nakaznice, Zdravo! Mestni odbor.

Podpirajte Jug. Matico!

Kultura in umetnost

x Razstava »Kluba mladih — Ljubljana« v Mariboru. Kakor izvemo, bo v nedeljo dne 13. tm. otvorjena razstava ljubljanskega »Kluba mladih« v veliki Kazinski dvorani. Razstava bo tembolj zanimiva, ker bo udeleženi zelo veliko plastičnih umetvorov — to je tiste pango v podobljajoče umetnosti, ki jo mariborsko občinstvo najmanj pozna. Ne dvomimo, da bo razstava vzbudila veliko zanimanja, ker razstavljena dela predstavljajo moderno strujo slovenske umetnosti. »Klub mladih« je najmočnejši umetniški klub v Sloveniji. Njegov član je tudi Veno Pilon, ki je pravkar priredil kolektivno razstavo svojih del »Casa d'arte Bragaglia« v Rimu in je vzbudil med tamošnjimi umetniškimi krogi resno zanimanje.

x O mariborski vprizoritvi »Mogočnega prstana« prinaša najnovejša številka beograjskega ilustriranega lista »Comedias« daljše pohvalno poročilo, o premijeno s fotografskimi posnetki najznačilnejših prizorov in s sliko avtorja g. Fr. Milčinskega.

Turistika in sport.

: OASPD. Nedeljo 6. aprila: Sv. Duha na Ostrem vrhu. Odpeljemo se od glavnega kolodvora do Fale ob 5.05. Malo prigrizka s seboj vzeti! — Vsakdo dobrodošel, kdor se nam priključi!

Objave.

§ Florjanova veselica dne 4. maja pri Götzu. Prostovoljna požarna bramba in njen rešilni oddelek v Mariboru prireditelja dne 4. maja t. l. v Götzovi dvorani Florjanovo veselico (Florjan, zaščitnik ognja). Predpriprave za to prireditev so že deloma v teku ter se pričakuje z ozirom na dejstvo, da je čisti dobiček namenjen blagodejnemu smotru, mnogo brojni obisk.

Gospodarstvo.

Tržne cene v Mariboru dne 2. aprila: mleko 1 l 3—3.50 D, smetana 1 l 12—16 D, surovo maslo 1 kg 60 D, jajca komad 1.25 D, motovilec kup 1 D, regrat kup 1 D, ohrovt glava 0.25—1 D, peteržil šop 0.50 D, korenje kom. 0.50 D, fižol 1 l 4—4.56 D, krompir kupček 1 D, repa komad 0.25—0.50 D, rdeča pesa 0.25—0.50 D, kisle zelje 1 kg 2.50 D, kisle repa 1 kg 2 D, jabolka 1 kg 6—12 D, orehi 1 kg 30 D.

g Celjski sejem dne 29. marca je bil jako dobro obiskan od bližnjih in daljnih trgovcev. Zato pa je bilo kupcev jako malo, čemur je krivo veliko pomanjkanje denarja. Na živinski sejem se je prignalo jako malo goveje živine, a precej veliko svinj. Kljub padcu cen se je prodalo le malo. Pitane živine sploh ni bilo opaziti.

g Reorganizacija zagrebske Trgovske in obrtne zbornice. Z rešenjem ministrstva trgovine in industrije je dovoljena reorganizacija zagrebske Trgovske in obrtne zbornice v tem smislu, da se osnujeta dve novi sekciji in sicer industrijska in prometno-finančna.

Izpred sodišča.

Rabijantni gostje na veselici.

V gostilni Frangež v Hočah se je dne 31. decembra 1923 vršila veselica požarne brambe. Okoli polnoči je nastal v gostilni prepir, ter se je bilo bati, da izbruhne splošen pretep. Da to prepreči, je šla natakarica po orožniškega komandirja Antona Holca, ki je prišel takoj v gostilno. S pomočjo dveh občinskih odbornikov se je orožniku posrečilo odstraniti iz gostilne glavne razgrajace delavca Karola Jarca, kovača Maksa Breganta in posestnika Franca Vernika, ki so vsi iz Hoč. Vrženi iz gostilne so vsi trije začeli pred gostilno kričati ter orožnika Holca zmerjati z besedami: »Prokleti žandar, frdamani žandar, saj ne poznate pravice, prokleti Holc, prokleti siromak, saj si fajc.« Vsi trije priznajo, da so zmerjali, zagovarjajo se pa, da so bili pijani, ter da se ne spominjajo posameznih besed. Pred okrožnim sodiščem so bili obsojeni radi pregreška po § 104 srb. k. z. in sicer Jarc in Bregant vsak na 1 teden zapora, Vernik pa na 400 Din. denarne kazni.

Državna borza dela v Mariboru.

Letno poročilo za l. 1923.)

Sestavljen arada Jože Stabej.

(Dalje.)

XIII. industrija oblačilnih strok in zašip. Prijavilo se je več brezposelnih ko pa bilo prostih mest. Zaposlilo se je 33.06% brezposelnih, delodajalci pa ustreglo 61.93% naročil. Trajna brezposelnost je bila pri krojačih, šiviljah, čevljarjih in brivcih.

XIV. papirna industrija. Število obvestil prijav je bilo malenkostno. Zaposlilo se je 33.33% brezposelnih, delodajalci pa ustreglo 41.67% naročil.

IX. industrija za živila. Prijava brezposelnih je bila štirikrat toliko ko pa prijava prostih mest. Brezposelnih se je zaposlilo le 14.41%, delodajalci pa ustreglo 52.17% naročil. Trajno brezposelnost so bili peki, mesarji in mlinarji.

XVI. gostilničarska in točilniška obrt. Brezposelnih je bilo več ko pa prostih mest. Zaposlilo se je 31.65% brezposelnih, delodajalci pa ustreglo 32.83% naročil. Delodajalci so prestopali v razne druge poklice.

XIX. grafične stroke. Zaposlilo se je 7.69% brezposelnih, delodajalci pa ustreglo 50% naročil. Gibanje v ti stroki izravnavajo večinoma strokovne organizacije same, zato so tudi prijave pri uradu majhne.

XX. v različnih obrtih se nahajajoči poklici. Prijavilo se je trikrat več brezposelnih ko pa je bilo prostih mest. Zaposlenje brezposelnih znaša 34.84%, delodajalci pa se je ustreglo 123.44% naročil, torej največji odstotek vseh naročil sploh, ker so prestopali delodajalci v razne druge poklice.

XXI. trgovsko osobje. Bilo je zelo veliko več brezposelnih ko pa prostih mest. Brezposelnih se je zaposlilo komaj 9.37%, dočim je bilo delodajalci ustreženo 69.23% naročil. Brezposelnost trgovskega osobja je vedno velika in so razmere v ti stroki zelo nepovoljne.

XXII. dninarji. Bilo je vedno manj prostih mest na razpolago, ko pa je bilo brezposelnih, katerih se je zaposlilo 38.26%. Delodajalci pa je bilo ustrežnih 66.88% naročil. Dninarji so stalna velika brezposelna postavka.

XXIII. prometni uslužbeni. Prijavljenih je bilo več brezposelnih ko pa prostih mest, kjer je bilo ustrežnih 50.88%. Brezposelnih pa se je zaposlilo 21.80%, torej primeroma malo.

XXIV. gospodinjstvo osebje. Med prijavi brezposelnih in prostih mest je bilo malo da ne ravnotežje. Bilo pa je kljub temu vedno dovolj brezposelnih, ki jim ni bilo mogoče najti zaposlenja. Zaposlilo pa se je 37.05% brezposelnih in delodajalci je bilo ustreženo 40.79% naročil.

XXV. prosti peklici. Delovne razmere v tem razredu so bile skrajno nepovoljne. Prostih mest je bilo veliko manj ko pa se je prijavi brezposelnih, katerih se je zaposlilo le 13.33%. Delodajalci je bilo ustreženo 62.86% naročil.

XXVI. vajenci in vajenke. Vsled pomanjkanja primernih sredstev uradu v tej stroki se vedno ni mogoče doseči povoljnih uspehov ali sploh, da bi bil iniciativen. Priglasenih vajencev in vajenk se je zaposlilo 38.71%, delodajalci pa je bilo ustreženo tudi 38.30% naročil. Najino pa je, da bi mogel posvetiti urad vajeniškemu vprašanju tisto pažnjo, ki jo zasluži in ki je potrebna.

Slika delovnega trga l. 1923 v območju Državne borze dela v Mariboru je torej precej temna. Zaposliti je bilo mogoče le slabo tretjino vseh brezposelnih, vse druge delovne moči so šle v izgubo. Že samo pri uradu statistično ugotovljeno število brezposelnih dni znaša veliko vsoto 74.730, kar pa še zdaleka ni vse.

Pomanjkanje delovnih moči je bilo zaznamovati le v zelo redkih specialnih industrijskih panogah. Pa tudi temu bi se moglo od pomoči v veliki meri, če bi imeli izvedeno v državi dobro organizacijo razpoložljivih delovnih moči ali delovnega trga sploh. Saj se je l. 1923 izselilo iz naše države 996 kvalificiranih delavcev (910 moških, 86 žensk) in to gotovo ne zato, ker jim je bilo doma preveč dela na razpolago. Iz Slovenije je bilo teh kvalificiranih sicer samo 80, a številke 319 iz Hrvatske in Slavonije, 291 iz Vojvodine in 126 iz Dalmacije. Že nekaj povedo. Poleg tega se je izselilo iz države še 3416 nekvalificiranih delavcev.

Marsikdo bi vprašal: Kaj se je storilo za ublažitev brezposelnosti?

Za pobijanje brezposelnosti je poklicana predvsem celotna državna uprava od najvišjega mesta do najmanjše edine. Gledati pa ne sme pri tem zgolj suhih statističnih podatkov o brezposelnosti, ki jih pa naša država še nima tako zbranih, da bi res nedvomno odgovarjali dejstvu, temveč mora imeti pred očmi, kakšno veliko gorje se vedno skriva za temi številkami, kakor je rekel pariski profesor Enster na mednarodnem kongresu za boj proti brezposelnosti, ki je bil od 9. do 11. septembra 1923 v Luksemburgu. Pri tem je treba nadalje tudi vpoštevati, kaj je pravzaprav brezposelnost. Na IV. konferenci mednarodnega delovnega urada v Genovi l. 1922, je prevladalo mnenje, da je brezposelnost mednarodno tako-le opredeljena: Le chômage est la situation du travailleur (entendant par là toute personne dont le moyen normal d'existence actuel ou recherché, est l'occupation d'un emploi soumis à un contrat de travail) qui, pouvant et voulant occuper un emploi

soumis à un contrat de travail, se trouve sans travail et dans l'impossibilité, par suite de l'état du marché du travail, d'être occupé dans un tel emploi. (Brezposelnost je stanje delavca, (s čimer je mišljena vsaka oseba, ki dobiva normalna sredstva za življenjsko vzdrževanje od dela na podlagi službene pogodbe), ki je tako sposoben kakor voljan delati pod službeno pogodbo, a mu je nemogoče vsled položaja na delavnem trgu, najti takšno delo).

(Konec prihodnjic.)

Darovi.

Seznam dobrovoljnih prispevkov na zabavi Crkvene pravoslavne opštine u Mariboru o SVETOM SAVI. 27. januarja 1924: Po 30.— Din. g. pukovnik Mladinović, N. N.; Po 15.— Din. g. Adolf Blažen; Po 10.— Din. g. Miodrag Jančević, carinski revizor, g. Dušan Stepanović, poručnik, g. Berdajs, g. Krstić; Po 5.— Din. g. dr. Poljanec, g. Janko Trošt, uprav. carinarnice, g. Dragotin Paljaga, N. N. Plemenitim priložnicima najtoplije blagodarj Praveslavna Crkvena Opština u Mariboru.

Mala oznanila.

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Sereer in drug, Vetrinjska ul. 2. 106
Lovska puška, Manlicher, se odda po ceni, naslov v upravnistvo. 723

Opelograf za pisarne se odda po ceni. Naslov v upravnistvo. 724

KLUB-BAR

1.—15. aprila

Arabela Fihls
zamorski valček.

J. R. Quelovski
ntrajinski ples.

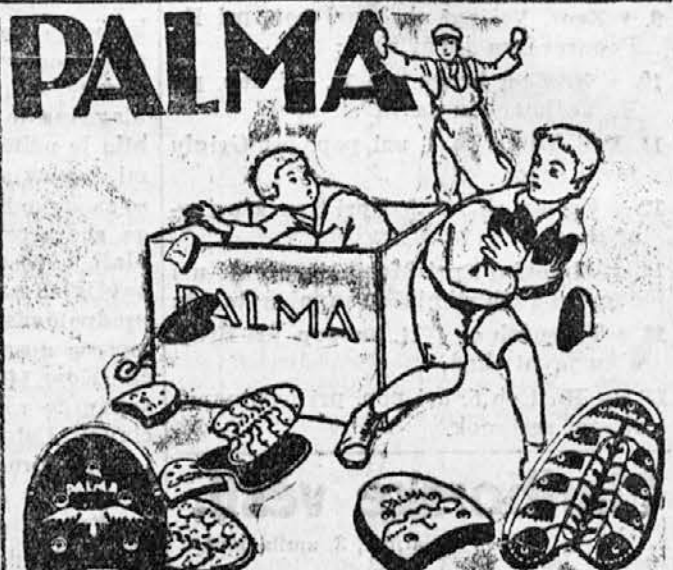
Carantias
ekstotični plesi.

Pips and Pops
ekscitirčarja.

Anita Dolores
Lepa Petrović

Vstop prost. Začetek ob 22. uri.

Na glasovirju Pepo Winterhalter. 366

kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so trpežni, po ceni in nošnja udobna. 705

Prvovrstni angleški plinski koks

za industrijske in obrtne svrhe oddaja na vagone in na drobno po najnižjih cenah 615 6-4

Mariborska mestna plinarna.

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(79)

Med množico je po naključju zašel poganjač osla; žival je bila obilno natočena z zeljnatimi glavami. Ves čas je odprti ust poslušal starčeve besede. Ko pa je opazil nevarnost, jo je skušal pobrisati, toda nagajivemu oslu se ni hotelo z mesta. Zaman je poganjač vpil in udrihal z gorjačo po oslovskem hrbtu; žival se je s sprednjimi nogami uprla ob tla in povsili usesa dvignila rep ter rigala, da je ljudem brnelo skozi glave.

Se dolgo je oslovsko riganje prevpivalo trušč množice, stokanje umirajočih, kletve vojakov in molitve kristjanov.

Tedaj je zdravnik Oribazij, ki se je nahajal v Julijanovem spremstvu, pristopil k carju:

— Kaj pa delaš, Julijan? Jeli to vredno tvoje modrosti?

— Avgust pa mu je odvrnil s takšnim pogledom, da je takoj umolknil.

V zadnjem času se Julijan ni samo izpremenil, ampak se je tudi postaral: na njegovem suhljatem obrazu so ležale bojazljive, bolešne poteze, kakor jih imajo ljudje, ki hirajo na počasni, neozdravljivi boleznj ali ki jih ima v oblasti nepremagljiva, na blaznost meječa misel.

Z močnimi rokami je trgal in mečkal, ne da bi bil sam opazil, kaj dela, papirni zvitek, ki ga je po naključju dobil v roke; bil je njegov lasten ukaz. Naposled so se mu oči zapičile naravnost v Oribazijev obraz. Dejal mu je z zamolklim, onemoglim šepetom:

— Pojdi proč od mene, le pojdite s svojimi nasveti, bedaki! Dobro vam, kaj delam. S tepci, ki ne verujejo v bogove,

ni moči govoriti kakor govoriš z ljudmi — iztrebiti jih moraš ko zverjad... Navsezadnje pa ni nikaka nesreča, ako pod roko Helenca pade ducet Galilejcev!

Pred Oribazijevim duhom je šinila misel: »Kako je v gnevu podoben svojemu bratranču Konstanciju!«

Julijan je zavpil množici s takšnim glasom, da se je njemu samemu videl tuj in strahoten:

— Dokler sem po milosti bogov vaš car, me ubogajte, Galilejci! Lahko se posmehujete moji bradi in obleki, ne ročajte pa se rimskim zakonom! Vedite: ne bom vas kaznoval zavoljo vere, ampak radi vaše upornosti. V verige s tepcem!

S trepetajočo roko je pokazal na Pamba. Dva plavalasa barbarja sta zgrabila starega puščavnika.

— Lažeš, bogokletnež! — je zavpil Pamba zmagoslavno. — Moriš nas zaradi Kristusove vere! Čemu me ne pomiluješ kakor nekoč halkedonskega slepca Marisa? Čemu ne odevaš več svojega nasilja z ljubeznivostjo, čemu ne skrivaš trnka z meko? Kje je tvoja filozofija? Ali so zdaj drugi časi? Si nemara zašel predaleč? — Bratje, ne bojmo se rimskega carja, temveč se bojmo Boga nebeškega!..

Posihodob ni nihče več mislil na beg. Neustrašenost najpogumnejših je okužila druge. Batavijci in Kelti se niso mogli dovolj načuditi temu veselju nad smrtjo, tem ponižnim in brezumnim obrazom. Celo otroci so se voljno ndajali mečem in sulicam. Julijan je hotel prekiniti krvoprelitje, a je bilo že prepozno: »bunele so letele na mēda. Vzkliknil je poln obupa in prezira:

— Nesrečnici! Ako ste že siti življenja, mar vam je težko najti vrv ali prepad?

Pamba, ki so ga zvezanega vodili v zapor, je vzklikal še radostneje:

— Ubijajte, ubijajte nas, Rimljani — da nas bo več. Okovi so naša svoboda, slabost naša moč in smrt naša zmaga!

XII.

Štirideset stadijev od Antiohije se je nahajal ob reki Orontes sloviti Dafnini tempelj, posvečen bogu Apolonu.

Pesniki so pripovedovali: Nekoč je ljubeznivejši Apolon zasledoval deviško nimfo, ki je s pencijske obali zbežala na obrežje Oronta in tam izmučena padla na tla. Tu je zaprosila svojo mater Latonjo, naj jo otme pred objemom solnčnega boga; mati jo je res pretvorila v lovorjevo drevo. — Dafno. Od tega časa je Dafna izmed vseh dreves najljubše Apolonovo drevo; v njeno zeleno krošnjo, ki skozi njo ne prodre solnčni žarki, ki pa jo vseeno milujejo in božajo, skriva Apolon svojo liro in svoje kodre. Febus rad obiskuje mesto, kjer se je Dafna ipremenila v drevo, gosti lovorikov log v dolini Oronta; tukaj žaluje in vdihava vonj temnega listja, ki ga solnce sicer segreva, ki pa ga nikoli ne premaga in katero v najhujši opoldanski vročini varuje svojo tajinstvenost. Na tem mestu so mu ljudje zgradili tempelj; v njem so vsako leto enkrat slavili svete panegirije na čast velikemu bogu Solnce.

Julijan je zapustil Antiohijo v zgodnjih jutranjih urah docela neopažen: hotel je videti, ali se še Antiohiji spominjajo svetega Apolonovega praznika. Na cesti je mislil o panegirijah: nadejal se je, videti gruče bogomoljcev, slišati petje zborov na čast solnčnemu bogu, videti žrtve, dim žgalnih darov, mladeniče in deklice, prihajajoče po stopnicah v svetišče — vse v belih oblekah, simbolu nedolžne mladosti.

Pot je bila težavna. Od kamenitih ravnin kalibonske Boreje je na hipe zapihal vroči veter. Vzduh je bil nasičen z jedkim dimom gozdnega ognja in z modrikasto meglo, puhtečo iz številnih sotesk gore Kazija. Prah je grizel v oči in grlo ter škripal pod zobmi. Solnčna svetloba, ki je padala skozi zdimljeno meglo, je izgledala motnordeča in bolešna.

Jedva je car vstopil v tajnostni gaj dafnijskega Apolona, ga je objel vonjavi hlad. Težko je bilo verjeti, da se ta paradiz nahaja komaj nekoliko korakov od mučne ceste. Gaj se je razprostiral v obsegu osemdeset stadijev. Pod neprodinim svodom starodavnih lovorik, ki so se tu razrasle tekom več stoletij, je domoval večni mrak.

Car se je začudil, odkod taka tišina: ni bilo videti ne romarjev, ne žrtve, ne dišečih kadil — nikakih znamenj, da se pripravljajo praznik. Nemara pa je ljudstvo zbrano okoli templja, si je mislil in je krenil dalje.

Čim bolj pa je prodiral v log, bolj se je čutil osamljenega. Niti en glas ni motil čudne tišine, ki je spominjala na molčanje pokopališč. Celo ptici se niso oglašali; sonce lovorik so jim bile preorne in so se redko ustavljali v logu. V travi je začel cvrčati murm, toda čez hip je umolknil, kakor da bi se bil preplašil lastnega glasu. Le na ozki solnčni progi, ki je prodrla med vejavjem, je polglasno in podremano brežalo nekoliko žuželk, pa tudi njim se ni hotelo poletavati v črni senč.

Julijan je tuinfam opazil nekam širši drevored, ki ga je tvorilo dvoje žametnočnih, titanskih sten stoletnih cipres; a njih senca je bila temna kakor oglje, črna ko noč. Od dreves je prihajal težak, osladen vonj. (Dalje prth.)